

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 l.

IRÁNDTÉSEK:

4-betűs postai sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

Ryókás postai sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 327.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, február 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Az ellenzék Lukács ellen.
- Tizenhárom éves párbajhírló.
- Amerikában halálra ítélt magyar.
- Szerkesztők lovagias afférja.
- Az aradi szegényház borzalma.
- A világláró gróf póré.

Zöld Erzsébet.

Arad, február 10.

Országuton elhulló, kósrba bukó vándorlegények, vándor drótosok s más, halálba csavargó nyomorultjai a télnek: ma társatok akadt a megfagyásban. Nem a behavazott országuton, emberektől és melegítő tűz őltávol, a jégsivatagokban fagyott meg valaki, hanem a város kelő közepében, az emberek irgalmassága és jószive által fentartott épületben, Arad város szegényházában fagyott meg egy szerencsétlen.

Elmebajos volt, s valószínű, hogy e nélkül nem igen történhetett volna meg vele a szörnyű eset. Elmebajos volt, s lesznek, a kik talán azt mondják: talán jobb is neki. Nagyon tudós, mély gondoskodású férfiak között is vannak hívei annak az elvnek, hogy a gyógyíthatatlan örülteket legjobb lenne valami jótékony méreg által megszabadítani a társadalomtól, a melynek terhére vannak, önmaguktól, az öntudatlan, semmi gyönyörűséggel nem

járó léttől. Megfagyott: a fél halott állapotot fölvaltotta a teljes halál.

De az a szerencsétlen elmebeteg a társadalom védelme alatt állott, a közgondozásának szárnyaitól védve, s az ő pusztulása azoknak a szégyene, a kiknek róla gondoskodni kellett volna. Mert ugye, az emberi szolidaritásnak az az elve, hogy minél kevésbé képes valaki magát fentartani, gondozni, annál inkább kötelessége a társadalomnak, hogy pártfogásába vegye. Ha már elismeri ezt a kötelességet, a gondozás ne legyen egyszerű pohintés, kelletlenül és szűkkeblűséggel adott jóság, hanem igazi humanizmus.

Ilyesformán Arad városának lenne a bűne, hogy az a szegény elmebeteg a város szegényházában holtá fagyhatott. Bizonyos részben az is, de egészen még se. A város annyiban hibás, hogy a szegények házába elmebajosokat is fölvesz s ezt rendszerré avatta. Valósággal elmebajos osztálya van az aranykéz-utcai menedékhelynek. Es ez a rendszer kínos az elmebetegre, a szegényház többi lakóira és az alkalmazottakra. Rossz az elmebajosokra, mert a szegényházban nem bánnak velük azon módon, a hogy tébolyodottakkal kell, rossz a többi szegényekre, akiknek az örülteket való együttélés le se írható, el se mondható kellemetlenségét. sőt borzalmait kell elszenvedni. Ugyanezt a

sorsot élvezik, gyakran a betegetől kapott ütlegek és más inzultusok formájában, a szegényház alkalmazottai.

De hát mit csináljon a város? A szegényház ezért kénytelen az elmebajosokat fölvenni, mert az országos elmeegógyintézetek tömve vannak, a megyei közkórház elmebajos osztálya pedig hasonló okok miatt nem veszi föl a szerencsétleneket. Valamit csak kell velük csinálni, hogy legalább az egészséges és a szegényházon kívül álló emberiségnek ne legyenek terhére.

Ebben van a mai filantropiának csunya foltja. Dobjátok ki a szegény embert, mert meghasad a szivem, — rejtsetek el a tébolyodottat, hogy ne legyen terhemre a látása. De hogy az elmebajosnak sorsáról, nyomorult életéről azután kellően gondoskodva is legyen, — annyira nem terjed a mi jóságunk.

Csendes, bizonyára minden izgató látvány és jelenet nélkül való lesz Zöld Erzsébetnek, a megfagyott elmebetegnek temetése. Csak a hallucinálók fognak odaképzelnéi valami hatalmas, kegyetlen hangot: vádat a társadalom, az állam ellen, amely nem tud elég és elég nagy kórházakat építeni, hogy az elmebajosokat abban önmaguktól megvédje, amely e kötelesség mulasztásában elnézi és türi, hogy az elmebajosokat a szegényházak lakói közé gyömöszöljék, ahol az élőhalottak előbb az inségeseket

Amit a farsang regél.

I.

A mama és a leánya.

Berentheyne: Kedves Sárkám, ez az idei farsang a negyedik lesz. Az sok egy kicsit, egy leányt négy farsangon át cipelni a bálókba.

Sárka: Nem, mama, csak három farsangon át.

Berentheyne: Legalább én előttem ne akarj letagadni egy farsangot! Nem csodálnám, ha legközelebb előttem, az édesanyád előtt is bizonyítani akarnád, hogy még csak husz éves vagy, holott éppen huszonegy és fél.

Sárka: Huszonegy és öt hónapos.

Berentheyne: Mondom, hogy jobbam emlékezik a születése napjára, mint az anyja. De bánom is én; egy hónap ide-oda, de az már se ide, se oda, hogy megint végig kell robotolnunk ezt a farsangot is: a negyediket.

Sárka: A harmadikat.

Berentheyne: Ugyan ne okvetetlenkedj! Igaz ugyan, hogy az első farsangon csak a VI—VII. körbeli estélyeken voltunk, de az is csak számít; pláne igaz, akkor voltunk a protestáns-bálon is.

Sárka: De új ruha nem kellett oda; át-alkítottuk az egyik régit. Azt az egész farsangot két rongyos ruhával huztam ki.

Berentheyne: Két ruha is sok, ha hiába dobjuk ki.

Sárka: Olesó rongy volt mind a kettő.

Berentheyne: Minden ruha drága, amit hiába csináltatunk.

Sárka: Miért hiába: Jól mulattam s az a fő. Akkor megy az ember hiába a mulatságba, ha petrezselymet árul.

Berentheyne: Akkor megy a leány hiába a bálba, ha semmi komoly ismeretségre nem tesz szert.

Sárka: Csupa előkelő fiukkal mulattam.

Berentheyne: No hiszen, az a verseket firkáló Perkessy kölyök előkelő fiu? Valami tanfelügyelői írrok, vagy micsoda?

Sárka: Tollnok, akiből tanfelügyelő is lehet.

Berentheyne: No, ha te akkor még férjhez, mikor abból tanfelügyelő leszel! Egy ilyen rongyos gavallér kedvéért még egy perkáruha is sok. Mondhatom kedves leányom, nagyon ostobán csinálod a dolgot. Mindenféle rongyos koldusokkal veszed körül magadat s a jóra való, gazdag fiatalemberek nem is mernek közeledni hozzád.

Sárka: Ugyan, mama, hol vannak azok a jóra való, gazdag fiatalemberek? A mesékben, meg a mamák fantáziájában. Perkessy is jóra való fiu azért, hogy nem milliomos.

Berentheyne: No, ha én lány lennék, nekem nem kellene

Sárka: Szép fiu, okos is és remekül táncol. Hogy tud hoztonozni!

Berentheyne: Azt akármelyik suszterinas megtanulhatja! De remélem, az idei far-

sangot nem szándékozik megint a tollnok urral elfésérelni?

Sárka: Láthattad, mama, hogy tavaly is azzal foglalkoztam, akit a tata beánfüölt. Nem tehetek róla, ha a papa eszmiadiát fogott benne.

Berentheyne: No hiszen, az apád is jó fogásokat csinál! Dehát szegény, olyan együgyű, hogy mindenki becsapja.

Sárka: Nohát, arról csak én nem tehetek, ha a papa becsapódik?

Berentheyne: Tudom, tudom, ez az apád hibája volt.

Sárka: Bizony az övé. Ő beszélt nekem, hogy az az ur nagy karriert fog csinálni, hát igyekezzem megcsipni. Igyekeztem is, meg is csiptem, rávesztegetvén egész hódítási tudományomat. Még a táncát is dicsértem a maflának, pedig egy jó lépést se tudott tenni, a lábam pedig mind agyontaposta.

Berentheyne: És az apád még pezsgőtette is.

Sárka: No, hiszen volt kit! A trappi most is segédfogalmazó, de az is csak tiszteltbeli; az államtitkár nagybátyja rá se füttyöl, a kisujját se mozdítja meg érte. Vagy nem lehet érte tenni semmit, olyan ostoba?

Berentheyne: Bár egyéb hibája ne lenne. Az ostobák a legjobb férfiak. Ezt még nem kell egészen kisorsolni, csak a tartalékba tenni. Lehet, hogy előlép és akkor miniszteri titkárné, osztálytanácsosné, miniszteri tanácsosné, méltóságos asszony lehetsz, édes leányom.

Tizenhárom éves

párbajhistória.

— Az aradi törvényszék megszüntető határozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 10.

Egy tizenhárom év óta huzódó, Aradon történt párbaj ügye nyert ma egyelőre befejezést. Az aradi kir. törvényszék párviadal vétségével vádolt Györgyi Antal földbirtokos ellen az eljárást a vádlott előkerültéig megszüntette.

Az ügy előzményei igen érdekesek.

Benedek Árpád volt aradi, jelenleg budapesti hírlapíró szerkesztette ezelőtt 13 évvel az Arad és Vidékét. Ő készítette el a lap naptárát is, amelyben többek között egy cikk látott napvilágot akkori aradi színésznőkről. A karcolatok egyike Horváth Pauláról szól, aki évekig működött Aradon, most pedig a kolozsvári Nemzeti Színház tagja. A csipős tollu karcolatíró körülbelül ezeket írta a drámai szendéről:

... Él-hal a szinpadért, szerepeit mindig megtanulja, úgy öltözködik, mint Sarah Bernhard, csak a vakító igazi ékszereket nem tudta megszerezni. Nem büszke senkihez, hamarosan köt ismeretséget, barátságot. Igen jó módban élnek. Nem csoda. Minden második-harmadik hónapban meghal egy-nagybácsi vagy nagynéni s reájuk hagyja néhány száz forintocskát megtakarított pénzeeskéjét... Nem igen szokott szorolmes lenni, de tavaly őt is megsebezte Amor nyila. Beleszeretett egy lányos képű fiatal színészlúba, aki el is gyűrűzte. De hát Paula tervoz, mama végez. Ma már hiába keresnők az arany karikagyűrűt Paulácska ujjain... Mint színésznő rossz szende, de annál jobb szubrett. Kokottokat, grizetteket úgy játszik meg, hogy a legöregebb színházi ruék is pirulva beszélnek a sikereiről...“.

Néhány nappal a naptár megjelenése után Benedek Árpád táviratot kapott Nagyváradról. A táviratot „Györgyi Antal es. és kir. tartalékos huszárhadnagy“ írta és azt követelte, hogy Benedek nevezze meg a cikk szerzőjét. Benedek visszasürgönyözött:

— Kije az urnak Horváth Paula? Idegeknek nem adunk felvilágosítást.

A következő napon újabb távirat érkezett, melyben Györgyi „lovagiatlan gyáva fráter“-nek nevezte Benedeket. A szerkesztő nem hagyta magát és ugyancsak táviratilag alaposan megmondta a véleményét a távolról sértegetőnek.

Györgyi, aki egyébként földbirtokos és régi barátja volt a művésznőnek, kapta magát, felvette a huszárhadnagyi egyenruháját, eljött Aradra és felkérte Haasz Sándor huszárkapitányt és Fleischacker Hugó báró főhadnagyot, hogy provokálják a szerkesztőt. Benedek a maga részéről Nagy Sándor dr. és Lukácsy Lajos aradi ügyvédekkel bízta meg képviselőivel, de nem volt hajlandó lovagias elégtételt adni, mert Györgyi fellépését hírlapírói működése ellen irányuló terrornak minősítette. Erre párbajbíróság ült össze néhai Vásárhelyi Béla elnöke alatt, melynek tagjai voltak Benedek részéről Stauber József és Tedeschy Viktor, Györgyi részéről pedig Woraffka Tivadar huszárezredes és Moys báró huszárszázados. A bíróság úgy döntött, hogy Benedeknek elégtételt kell adni.

A becsületbíróság határozata folytán másnap megverekedtek a felek. A párbajban Györgyi a fején meglehetősen súlyos sebet kapott.

Az ügyészség vádba fogta a párbajozókat. Évekig huzódott az ügy; hol az egyik, hol a másik vádlott jelentett beteget és a főtárgyalást nem lehetett megta tani. Végül hat év

muután Benedek Árpád megjelent a főtárgyaláson és a törvényszék nyolc napi államfogházra ítélte. Györgyi azonban eltűnt. Hasztalanul keresték éveken át, nem tudtak ráakadni. Végül vagy két évvel ezelőtt Amerikából jött híradás felőle. Azt írta, hogy egy örökség dolgában kellett kimennie és rövidesen visszatér. Mint-hogy ez nem következett be és az amerikai nyomozás sem vezetett eredményre, a törvényszék ma ideiglenesen megszüntette ellene az eljárást.

A világjáró gróf pöre.

— Egy amerikai-magyar házassága. —
(Párisi levél.)

Az előkelő francia társaság nagy érdeklődése közepett tárgyaltak itt ma egy furcsa pört, amelyet Festetich Rezső gróf indított egy Mantius nevű amerikai ellen. A legizgalmasabb regényvel is fölér az a szokatlan előadás, amelyet Michel Gondinet ügyvéd tartott a panaszos arisztokrátáról, hogy a francia bíróság tiszta képet nyerhessen a pör anyagáról és különös háttéréről is.

Festetich Rezső grófról már körülbelül tizen-nyolc év óta ritkán érkezik hír — exotikus helyekről. A magyar mágnás kora ifjúsága óta izgalmas kalandok hőse. 1893-ban feleségül vette Szan Franciszkóban a szép és dús gazdag Haggin Ellát, akivel Tolna nevű jattján indult nászútra Szanzelító kikötőjéből. Közvetlenül az indulás előtt beállított Festetichhez anyósának a szobaleánya, aki Wickman hajótiszt barátja volt. Ijedten mosélta, hogy Wickman az este folyamán szörnyű ütöt árult el: a legénység összeesküdött, a nyílt tengeren megrohanja Festetichét, kiteszik a háaspárt egy lakatlan szigetre és a milliomos apóst — megszarolják. A gróf pletykának vélte a szobaleány leleplezését s 1893 október 9-én reggel hét órakor elhagyta a kikötőt. Iszonyú küzdelmet vívott aztán az alattomos ellenséggel, nyolc napig le sem feküdt, örködött a kormányánál is. Talán asszonyostól elpusztul, ha segítségére nem jön a vihar. A matrózok féltették a maguk bőrét s nagy erőfeszítéssel vergődtek el a honolului kikötőbe, ahol aztán Festetich elesapta Wickmant néhány gyanus társával együtt.

A gróf évekig kalandozott az ismeretlen tájakon. A Havai-szigetektől Tahitibe hajózott és itt hónapokon át foglalkozott néprajzi gyűjtésekkel. Onnan tovább ment a Szamoa-szigetekre, ahol beléje szeretett a Maune-sziget királynője, aki ősi szokás szerint csak addig maradhat trónon, amíg férjhez nem megy. A leánykirálynő mindent föl akart adozni a magyar gróffért s nagy földbirtokot ajándékozott neki, de Festetich nem fogadta el, hanem menekült Apia-ba, ahol ép amerikai és angol hajókolosszusok ágyuztak, mert polgárháború dult. Kéves híján őt is lemészárolták. Tovább ment az ausztráliai Sidneybe, az új Hebridákhoz, a Tonaszigetek közé, a Santa-Cruz szigetlakókhoz, a Salamon-szigetek embereivőhez.

Nem akarjuk a kalandjait részletezni, csak annyit közlünk itt, hogy öt esztendői hajózás után, Japánország felé vette az útját s két évig maradt a ferdeszemű sárgák közt, aztán Singaporeba hajózott, hogy a Vörös-tengeren át Európába jusson. De a rettentő musszon-szelek elpusztították vitorlát s a gróf vissza akart térni Kolombóba. Egy sötét éjszakán, amikor a kormányos helyettesítette Festetichet a vezetésben, zátonyra kerültek. Menekülniök kellett a benszülőttek elől is. Nagy ügyvel-bajjal jutottak el a világító-toronyba, ahol három hónapig vártak a szabadulásra. Hogy a kapzsi benszülőttek semmi hasznát ne lássák a hajótörésnek. Festetich a Tolna roncseit fölgyújtotta s Miniroy-szigetéről a Bircho gözönsön érkeztek Port-Said-ba.

Bár sokféle holmija elveszett, másfélezer da-

rab tárgyat és háromszázötven fényképet hozott haza. Ezeket a Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának ajándékozta. Két kötetben írta meg: aztán franciául az élményeit, de később magyar nyelvre is lefordították.

A menekülés után — 1900 májusában — súlyos vádakkal illette a gróft néhány elbocsátott alkalmazottja, főképp Löwy Gusztáv, egy bécsi ügyvéd fia, aki uti kíséző, tehát nem szimpla matróz volt. Altitól rosszul bánt Festetich a feleségével is, aki viszont megcsalta s erre a gróf látta egy félreeső szigetre. Festetich energikusan cáfolta a különös bíreket. Annyi kétségtelen, hogy az amerikai lady megunta a világjárást s erre hivatkozott is a — válókeresetében. Hosszu, elkeseredett harc indult meg, főképp egyetlen fiúka miatt. A gróf Budapesten törvényszéki ítéletet is provokált, amely eltiltotta nejét a grófnői cím viselésétől. De a lady nem sokat törődött a magyar ítélettel. Festetich viszont az amerikai hatóság döntését nem respektálja s egyszerűen elrabolta fiát, akit újabb világgörüllé utra vitt.

Ez is egyben nászut volt: a gróf feleségül vette a szintén amerikai, szintén dús gazdag és fel-tűnő szépségű Miss Alice Wetherbee-t. 1907. óta csak egyszer érkezett hír a grófról; a kéjutazáson, amelyre több vendéget hívott meg, a legénység meg akarta kaparítani a hölgyek mesés ékszereit. Festetich azonban most sem ijedt meg s amikor késsel rohantak rá, elsütötte jobb- és balkezében tartott revolvoreit. Két matróz összesett, a többi ijedten hátrafutott s a gróf csak akkor vette észre, hogy a tisztek gúzsbakötve fokszenek. Gyorsan kiszabadította őket s helyettük a lázadókat kötözték meg...

Párisban most csak paragrafusokkal harsogt a gróf. Nejével együtt bepörölte Mantius, az amerikai The Farmers Loan and Trust Company New-York párisi képviselőjét — százezer franknyi kártérítésért. Mantius ugyanis 1907. december 30-án levelet írt Wetherbee Alice apjának és ezzel meg akarta akadályozni, hogy a magyar gróf feleségül vehesse a miss-t.

Festetichék ügyvédje, Michel Gondinet a tárgyaláson kifojtette, hogy Mantius olyan időben küldte el a levelet, amikor épp egy nagy amerikai francia házasság körül betrányos afférok támadtak. (Bony de Castellaura és Gould Helénre-cézott.) A levélben hozományvadásznak bélyegozte Festetichet.

— Ennek következtében — mondta a fiskális. — Miss Alice Wetherbee auyja módosította a végrendeletét. Először ugyanis általános örökösévé tette, de a második testamentumban már csak haszonélvezeti jogot biztosított a vagyona. Mantius ur azonban rágalmozott, mert Festetich nemcsak grandseigneur, hanem rendkívül értékes férfi is. Unokaöccse a hasonló nevű magyar képviselőnek, aki fényes palotában lakik Budapesten. (Itt egy kis tévedés van, maître Gondinet Festetich Tasziló grófról akart beszélni.) A gróf szolgálaton kívüli viszonyban levő huszárhadnagy, tagja a párisi Zsoké-Klubnak. Megvásárolta a Testle-jatott, amely megnyerte a nagy amerikai serleget és most Le Tolna a neve. Tolnai Festetich Rodolphe gróf híres kutató, nagy ausztráliai utazással tüntette ki magát, senki által nem látott népeket tanulmányozott és sokféle ritkaságot gyűjtött, a melyek most a budapesti múzeumban vannak.

Aubépin, Mantius ügyvédje, haugoztatta, hogy az inkriminált levél bizalmas jellegű volt.

Moré elnök rövid tanácskozás után kihirdette a bíróság ítéletét, amely fölmenti Mantius a kártérítés kötelezettsége alól. A bíróság elfogadta Aubépin érvelését és eszerint Mantius csak szivességet akart tenni az információval. Nem is ártott vele, mert hiszen a házasság létrejött. A grófnének pedig nem sikerült bebizonyítani, hogy Mantius levele okozta volna a testamentum megváltoztatását.

Az aradi szegényház borzalmi.

— *Megfagyott örült.* — *Aki a gondnokot fojtogatja.* — *Tébolyda a pincében.* —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 10.

Föltűnő botrányról tettek ma jelentést az aradi rendőrségnek. Az aradvárosi szegényház gondnoka, *Denczig Béla* arról adott jelentést, hogy ma reggelre halva találták a szegényház egyik ápolóját, *Zöld Erzsébet* közveszélyes örültet, akit a menedékhely pincéjében tartottak elzárva. A szerencsétlen, beteg agyu nő a hideg cellában dühöngeni kezdett és bevverte az ablakot, aminek következtében még tűrhetetlenebb lett a hideg. Szeretett volna kimenekülni, de nem tudott és így ott pusztult el a cellában. *Reggel halva találták; a szimpptomák szerint Zöld Erzsébet megfagyott.*

Ezenkívül még egy elmebajossal történt botrány. *Dokupil Emil* örült építész a hidegtől félig megdermedve találták ma zárkájában. E két eset hírére az *Aradi Közlöny* munkatársa kiment a szegényházba, ahol minden képzelet fölülmuló állapotot konstataált. A város eme közintézményének rémez helyzetét bizonyára nem türi tovább a törvényhatóság és még áldozatok árán is rendet terem.

A szegényház botrányáról ez a jelentésünk ad kimerítő képet:

A megfagyott elmebeteg.

Ma reggel rendes orvoslátogatásra tért be *Prohászka László dr. tiszti orvos* az Aranykéz-utcai városi szegényházba, Mindennap el kell ide mennie a külvárosi nyomorhoz hozzászokott orvosnak, aki ebben a házban még fokozottabb és rettenesebb módon találja együtt mindazt, ami a betegséget szörnyűvé teszi.

Az épület balszárnyán vannak a betegszobák, melyeknek lakói a legszánandóbb emberi teremtmények. Az élet hajótöröttjei megbetegedve! Maga a szegénységgel párosult öregség is elég súlyos kereszt, mely alatt roskadozó, elgyengült ember a betegséget a halál előszobájának tekinti.

Csupa ilyen amugy is gyenge testű és nagyobbrészt elsenvedt páciense van az orvosnak. Csupa halálra szánt ember.

A szegényházi betegosztályon azonban a testileg betegek között morzsolják le napjaikat a lelki betegek is. Tudott dolog, hogy van a szegényháznak egy elme osztálya is. Az államnak nincs elég helye az örültek részére, a megyei kórház mindig zsúfolva van és ezért a rendőség a szegényházban kénytelen szükségképpen mindaddig elhelyezni az örülteket, míg a kórházban hely ürül meg. A közveszélyes örültek külön cellákban, de a gyenge elméjük, hülyék a szegényház többi lakóival egy szobában huzódnak meg. Sőt az intézet betegei közé is bedugnak egy-egy örültet, ha már másutt nincs hely.

Ezek előrebozsátása volt szükséges ahhoz, hogy megértessük a következőket.

Prohászka doktornak ma reggel rendes látogatása alkalmával *Denczig Béla* gondnok azt jelentette, hogy meghalt *Zöld Erzsébet*, akit február elsején mint közveszélyes örültet internáltak a szegényházba. Körülbelül 46-48 éves asszony volt az elhunyt, akinek az elmebajon kívül más betegsége nem volt. Az orvos megvizsgálta a hullát, megállapította, hogy külső erőszak jelei azon nem észlelhetők, mint-

hogy azonban véraláfutásokat fedezett fel, szükségesnek tartotta a boncolást. A halálozásról felvett jegyzőkönyvet beterjesztette *Sarlot* Domokos főkapitánynak, aki azt áttette az aradi királyi ügyészséghez, kérve a boncolás elrendelését. A hullát kiszállították a temető halottas kamrájába és ott boncolják a törvényszéki orvosok.

Azonban *Prohászka dr.* nem elégedett meg azzal, hogy ilyen sablonos ügygyé degradálódjék *Zöld Erzsébet* halálesete. Ennek a szomorú eseménynek legyen legalább valami hasznos következménye.

És itt ennél a fordulónál bontakozik egy nagy arányú botrány, mely miatt ismét szegyenkeznie kell a városnak.

Zöld Erzsébet minden valószínűség szerint megfagyott. Az orvosi vizsgálat talán erre a körülményre nem terjedt ki, de mi a helyszínen szerzett információk alapján azt a benyomást nyertük, hogy a szerencsétlen örült halálát a megfagyás okozta.

Zöld Erzsébet dühöngő örült volt. Törni, zuzni akart és a ruja levő ruhát is leszaggatta. Ezért egy olyan cellában helyezték el, amelyben egy *fapricscsen kívül egyéb butor nincs.* A szoba világítására a folyosóra nyíló elég magas ablak szolgál, melyen egy sodrony és egy vasrács van alkalmazva. A sodrony-rács alja azonban felszakadt és ezért az ablak közepéig fel van hajolva, úgy, hogy a rácsra át az ablaktáblához lehet érni. Az elmebajos asszony *tegnap délután az ablakot kitörte és azt csak ma csináltatták meg.* A szobát a *plafondhoz egész közel elhelyezett kis kályha fűti.* A szoba magas és így a kályha az alsó rétegeket nem is melegíti. A fűtésre szolgáló ajtó a mosokonyhának használt helyiségben van, ott rakja be a fűtőanyagot az ápolónő. A fűtés ideje és mennyisége meg van szabva. Éjjel a tűzre nem vigyáz senki és a kályhák rendszeren hidegek akkor. A minden ágynemű nélkül, kemény *fapricscsen* alvó örült az elmúlt éjszakai nagy hidegben is, törött ablaku, fűtetlen és joggal jégveremnek mondható helyiségben töltötte az éjszakát.

Ezt a tényt a helyszínen járt munkatársunk előtt többen megerősítették.

Prohászka dr. a főkapitánynak átnyújtott jelentése mellé ma sürgős előterjesztést is intézett, amelyben felhívja figyelmét a szegényház elmeosztályának szégyenletesen elmaradt és minden emberiséget meggyalázó berendezésére. Kötelességének tudatában arra kéri a főkapitányt, hogy azonnal intézkedjék a fűtés kérdésének józan megoldásáról, mert a mai rendszer mellett valamennyi elmebeteg a megfagyás veszélyének van kitéve.

Ma délben megjelent a szegényházban *Sarlot* Domokos és *Tisch Mór dr.* főorvos, hogy a szomorú eset alkalmából vizsgálatot tartsanak.

Megkérdeztük *Tisch Mór* doktortól, vajjon megteszi-e az intézkedéseket ahhoz, hogy a szegényház elmeosztályának botrányosan lehetetlen elhelyezése megváltozzék.

— Építeni kell — felelte a főorvos. Így nem maradhat az elmeosztály. Pincében nem szabad beteg embereket tartani. Előterjesztést teszek a tanácsnak és azt hiszem, hogy a tavasszal alaposan megváltozik ott minden. A többi osztályokban nagyjában megfelelőeknek találtam a viszonyokat, a szegények ellátása kielégítő, az élelem elégséges és egészséges.

A szenvedés tanyáján.

Színes fotografáló gép és hozzá az orosz börtön életet hűen megrögzítő toll ereje kellene ide; a nyomoruság, az emberi szenvedés siralmas színei, az érző emberből érzéketlen állattá züllött alakok; jajgató, öntudatlanul vi-

hogó élő esontvázak; rongyok, átkok, saját piszkukban fetregő, szánsalmasan hörgő halódó aggastyánok és mindaz, amit a toll, az ecset, a szó kifejezni gyöngé, és mindaz, ami csak a lélekben elfojtva az emberi végzet kegyetlenségét átkozza: — ez a belseje az aradi szegényháznak. A gyöngé idegzetűeknek nem tanácsos fölkeresni az élő embereknek ezt a borzalmas temetőjét. A tébolyda az élők temetője, — mondják azok, akik nem jártak még az aradi szegényházban. Elhagyott aggastyánok, önmagukkal tehetetlen vénnek egymáson fetregenek a piszok gyötrelmes odujában, aminek a hivatalos nyelvezet „betegszoba“ elnevezést adott.

A sarokban ősz fejű paraszt férfi vögi el élete utolsó, értelmetlen panaszt. Hetek óta haldoklik és nem tudja befejezni. Pedig senki se sajnálja, senkije sincs. Mit akar még tőle a sors?

— Nem táncol többet *Varga bácsi*, — mondja neki *Denczig Béla*, a szegényház gondnoka.

A vén ember, akinek zörgős esontjaiban alig piheg az élet, felnyitja a szemét és vad tudatlansággal mormogja:

— Gyön mán, ott la...

A kályha körül kucorog néhány agg teremtés, emberi formájából kiment pária.

— A végit járja, — mondja valaki közülök.

— Feaét járja. Egy hete így csinálja mán.

— Csak viccel az öreg.

A büzben, a szenvedésben, a kenyértelen nélkülözésben elhülyült betegek látása szánsalommal vegyes gyűlöletet ébreszt bennük amaz ismeretlen hatalom ellen, akinek vaskeze mindnyájunk sorsát irányítja.

— Ki innen, gyérünk innen, — mondjuk és zsebkendőnket a szánsunkra szoritva tántorgunk ki a nyomoruság rettenetes tanyájáról.

(Szegényházból — tébolyda.)

Annak a hírére, hogy a városi szegényházban egy elmebajos nő megfagyott, egy másikat pedig elaléltan találtak cellájában, kisetünk, az Aranykéz-utcai menedék helyre. *Denczig Béla* gondnok végigkalauzolt bennünket a szenvedés otthonában, közben elpanaszolta, hogy milyen küzdelmet kell neki folytatni a város szűkmarkusága miatt.

— Ez tulajdonképpen csak szegényház volna, amely az elaggott, hajléktalan aradi illetőségű egyéneknek adna állandó otthont. Azonban az idők folyamán valóságos kórház, tébolyda lett, mert a megyei kórházban nem tudnak elhelyezni minden elmebajost. A kórház szűk, hát a szegényházból akarnak kórházat csinálni. De hiszen itt sincs hely. Ma délelőtt idekint volt *Sarlot* Domokos főkapitány is és a legnagyobb fölháborodással látta az itteni állapotokat. Tessék végig nézni, hogy mi van itt.

Amit a gondnok mond, az tiszta igazság. A szegényházba zsúfolják be a gyámoltalan betegeket és kisebb foku örültségben szenvedőket. Azonban az utóbbi időben veszedelmes dühöngő örültek is elhelyezést nyertek itt. Ezek az örültek szobákban járnak-kelnek. Hiába is zárják be őket. A gondnok nem tudja őket megfelelően elhelyezni, mert a szegényház nem is alkalmas arra, hogy tébolydává alakítsák át. *Denczig a pincéket rendezte be a dühöngő elmebajosoknak.* A primitív zugokba, meg a folyosókra pircseket tesznek be, az ablakokat rozoga ráccsal látják el — és kész a cella. Egy ilyen dühöngő örült, *Láng János* volt pallér tavaly meg is szökött és félesztendeig járt a városban szabadon.

Ilyen közveszélyes órált Dokupil Emil, az egykori aradi építész is, akit ma reggel szállítottak be a kórházi tábolydába. Megnéztük Dokupil lakhelyét. A pince egyik üres szobája, a melybe csak gyéren hatolt be a felülről, egy kis ablakon jövő világosság. Dokupil ebben a rettenes hidegben a fütetlen cellában aludt. Ma reggelre őt is eszméletlenül, megdermedve találták a cella kövezetén. Azonnal értesítette a gondnok a rendőrséget, amely rögtön elszállította a kórházba a beteg teremtést.

— Hálát adunk az istennek, — mondta a gondnok — hogy végre elvitték ezt az embert. Tessék megnézni az arcomat — és itt az arcan levő véres sebhelyekre mutatott — ezeket Dokupil okozta. Napról-napra megtámadott és ütött-vert. Persze én sem maradtam adósa. Tegnapelőtt fojtogatni kezdett és erősen kellett védekezniem, hogy kiszabaduljak a kezéből. Az itt elhelyezett ápolók élete nem volt biztonságban tőle. Ha be is csuktuk a cellába, mit se használt. Kitorpte a gyöngye vasrácsot és kiszökött az ablakon. Nekiesett az öregebb embereknek és kizozta, ütötte őket.

Közben fölértünk az emeleten lévő férfi-osztály egyik nagytermébe. Ez tágas, tiszta és meleg helyiség. Itt a rendesebb emberek találhatnak otthonra, közöttük Fecchtig Armand báró is (aki melleleg szólva, teljesen megjavult a szegényházban). A báró ur arca felvidult, amikor meghallotta, hogy Dokupil elvitték.

— Ideje volt, — mondta a hajdan vig napokat élő „méltóságos ur”, — az életünk nem volt tőle biztos. „Adjatok nekem szivart és pezsgőt” kiáltotta Dokupil gyakran és az ételt edényestől együtt az ablakhoz csapta. A tányér és ablak is kirepült persze. Különösen én sokat szenvedtem tőle — folytatta a báró — nem volt olyan nap, hogy meg ne akart volna ölni. De én erősebb voltam és adtam neki néhány olyan pofont, hogy elszedült. Az öreg emberekkel könnyen el tudott bánni a szerencsétlen órált Dokupil, akinek az volt a mániája, hogy ő találta föl a repülőgépet. A szegény öregek sokat szenvedtek tőle, néhányat betegé is vert közülök.

(A nők. — Husz beteg.)

A gondnok aztán elkalauzolt a nők osztályába. A hatalmas, büzös teremben az egészséges és a hülye nők békeességben élnek egymással. Van olyan féikegyelmű leány is, aki már 28 éve áll a szegényházi „kezelés” alatt. Az élet nyomorultjai, a szerencsétlen, tönkrement teremtesek nagy sokasága él itten. Nemrég bejött egy hajdan duszgazdag földbirtokos asszony, akitől a rokonai elesalták a pénzét, azután valami ürügy alatt kiküldték Amerikába. Onnét lerongyolódva, éhesen, betegen jött vissza, hogy őt is magába fogadja a halál előtt való utolsó szenvedés szomorú tanyája.

Aztán a betegek közé mentünk, akik az épület balszárnyának emeleti két kis helyiségében vannak. Husz fekvő beteg van itt és csak egy ápoló teljesít szolgálatot. A fürtelem hajléka ez. Az emberi piszoktól megrotthadt ágyneműkben fetrengenek az önmagukkal tehetetlen nők és férfiak. Közöttük többen a kihült kályhát ölelik át betegesen fájdalmas sóhajtással. Hülye, vén leányok félig meztelesen kuporognak a földön és bambán bámulnak ránk, értelmetlenül morognak. Egy öreg kőműves mester siró hangon sóhajtozik:

— A fegyházban jobb dolguk van a raboknak. Én tudom, voltam Illván két évig. Ott meleg a cella, meg tiszta a fekvőhely.

A gondnok leintette a beteg embert, aki a falhoz lapulva tovább siránkozott.

Szerkesztők lovagias afférja.

— Véres kardpárbaj. —

Távirati tudósítás.

A 21. február 10.

Pályi Ede, a Budapesti Napló felelős szerkesztője erős és személyes élű támadást intézett Surányi József udvari tanácsos, a Pesti Napló főszerkesztője ellen: Surányi-Schwarz József az álhirlapíró címmel, mert ennek lapja egy cikkben annak a véleményének adott kifejezést, hogy a Justh-Wekerle memorandumok nyilvánosságra hozatalában a kormány élesíti a leleplezés tüzét.

Pályi Ede, a Budapesti Napló szerkesztője a következőképp irt Surányi Józsefről, a Pesti Napló főszerkesztőjéről:

„A közönség ugyis ismeri a Pesti Naplót. Tudj, hogy ennek a lapnak két ábrázata van. Az egyik, az emberi ábrázata, amelyet a lapot készítő újságírók mutatnak meg a közönségnek. A másik, a tulfeli ábrázat, amelylyel Schwarz ur, a lap tulajdonos, mint közvéleményűzér csufolgatja meg a világot. Nagyon természetes, hogy a közönség, melynek tetszett a lap emberi ábrázata, sehogy sem akarja már eltűnni a Schwarz ur másik ábrázatát és gyorsan, de biztosan otthagya a lapot. Csudaszámok vannak közforgalomban arról, hogy minő lelkes tömegekben hagyják ott Surányi ur lapját az előfizetők, úgy, hogy a valódi óskavaskereskedő Schwarzból lett ál-hirlapíró Surányi ő Méltósága nemsokára megint vissza fogja magyárosítani a nevét Schwarzra. Mert igenis tudja meg Schwarz-Surányi ur, hogy a hályog le fog hullani a szemekről.”

Emiatt Surányi provokáltatta a cikk íróját és mint fővárosi tudósítónk jelenti, ma kardpárbajjal intézték el az ügyet.

A párbaj ma déli tizenkét órakor volt a Rákosi-féle vívóteremben. Dr. Pályi Ede segédei voltak: dr. Porteleky László és Sándor Mihály, Surányi Józsefé pedig dr. Szüllő Géza országgyűlési képviselő és dr. Farkasházy Zsigmond ügyvéd.

A párbaj színhelyén Pályi Ede és segédei érkeztek meg elsőnek. Azután jött Herczel tanár, Surányi orvosa. Majd megérkezett segédeivel Surányi József is. Az ellenfelek külön-külön vetkőztek. A párbajt Porteleky László dr. vezette, aki a leghiresebb vívók egyike, többszörös bajnok. Majd a sorshuzás következett, a kardválasztás joga Surányit illette.

Az ellenfelek felállottak, Pályi rögtön támadott, az első vágás után Surányi nem állott meg Porteleky Halt! kiáltására, hanem utánavágott.

Porteleky rögtön szétválasztotta őket és újra figyelmeztette Surányit a legerélyesebben, hogy vágása utánvágásnak számít, a mi, mint őt előre figyelmeztette, a párbajszabályokba ütközik.

A második összezapásnál Pályi ismét hevesen támadott és rögtön az első vágással homlokán találta Surányit. Porteleky újra halatot kiáltott. De Surányi nem eresztette le nyomban a kardját, hanem utána vágott és Pályinak így hátát érte egy lapos vágás.

A sérülés láttára a vezető segéd beszűntette a párbajt.

Surányi sebesülése a homlokán végignyul az orrtól fölfelé hét centiméteren. A segédek összeültek, hogy elintézzék a formásokat, azalatt Herczel Manó dr. tanár és Boross Ernő dr. kezelése alá vették a sebesültet. Ki-

mosták sebet és az orvosprofesszor őt öltéssel varrta be a mély sebet.

A felek nem békültek ki.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Petíciók a Kurián. Budapestről jelentik: A Kuria I. választási tanácsa ma délben hirdette ki határozatát Zathureczky István élesdi mandátuma ellen beadott petíció tárgyában, amelyet Farkasházy Zsigmond választói nyújtottak be. A Kuria elrendelte a bizonyítást hatállítólagos megvesztegetésre vonatkozólag, több etetési és itatási esetre, huszonkilenc oly esetre nézve, hogy a választási elnök törvényellenes cselekedete folytán nem szavazhattak le egyes választók, továbbá negyvennyolc meg nem jelent választó helyett mások szavaztak le. A Kuria elrendelte a bizonyítást az ellenkérvény több állítására is; s a vizsgálat fogantatásával a nagyváradi táblát bizta meg.

§ Elítélt képrongató. Amsterdamból jelentik: Ma tárgyalta a bíróság Siegrist szakács ügyét, aki — mint annak idején megirtuk — az állam iránti boszúból Rembrandt „Éjjeli őrség” című képét megrongálta. A bíróság Siegristet egy évi fogházra ítélte.

§ Burdia támadója. A karánsebesi királyi törvényszéken most kezdődtek az esküdtszéki tárgyalások. Az első két nap igen érdekes ügyet tárgyaltak. Annak idején mi is megemlékeztünk arról, hogy Burdia Szilárd udvari tanácsos, országgyűlési képviselő ellen Budián Koszta mehádiai földműves május hatodikán Karánsebesen merényletet követett el. Revolverrel támadt reá, mert neki tulajdonította, hogy mikor Burdia Mehádián programbeszédet tartott, párhivei közül valaki Budiánra, ki Vládpárti volt, ütött egy bottal. Az ügy már egyszer szerepelt a törvényszék előtt, mely azonban hosszú tárgyalás után csak csendháborításban marasztalta el két heti fogságra Budiánt, nem látván beigazolvva az ölési szándékot. A temesvári tábla azonban megsemmisítette ez ítéletet, s esküdtszék elé utalta az ügyet. Az esküdtszék sok tanu kihallgatása után hasonlóképpen határozott, mint a törvényszék, s felmentvén Budiánt a szándékos emberölés kísérletének vétsége alól, csendháborításban mondta ki bűnösnek, mire a bíróság egy havi fogházra ítélte a vádlottat, s e büntetést a három havi vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette.

§ Radul vajda gyűrűje. Néhány hónappal ezelőtt megirtuk a lapok, hogy Szemere Miklós ellen orgazdaság címén vádat emelt az ügyészség, mert egy csendőrtől, mint utólag kiderült, jóhiszeműen egy értékesnek hitt gyűrűt vásárolt. A gyűrűt bűnjelnek foglalta le egy földművesnél a csendőr és eladta drága pénzen Szemerének, a kivel elhitette, hogy a gyűrű Radul vajdáé volt 1300-ban. A csendőr négy hónapi fogházra ítélték el, Szemere ellen pedig, a ki megvásárolta az értéktelen ál-régiséget, orgazdaság címén emeltek vádat. Ebben az ügyben már egyszer tárgyalást tartott a pestvidéki járásbíró, akkor azonban a bizonyítás kiegészítése céljából elnapolták a tárgyalást. Ujabb tárgyalás már nem lesz, mert a beszerzett bizonyítékok alapján az eljárást Szemerével szemben megszüntették.

SPORT.

+ A posta és távirata tisztviselők sportegyesülete e hó 16-ára hirdetett közgyűlését, az elnökség akadályoztatása folytán e hó 17-én pénteken tartja meg.

Amerikában halálra ítélt magyar.

— Gyilkosság a mormonok városában. —

Arad, február 10.

Megírtuk röviden lapunkban, hogy Salt Lake Cityben egy fiatal magyar gonosztevőt halálra ítélték. A halálos ítéletről az Amerikában megjelenő Szabadság című lap a következőket írja:

Olvassóink bizonyára emlékeznek még arra a lapunkban többször ismertetett gyilkosságra, amelynek az utahi Salt Lake Cityben az előkelő Karrick család alig tizenégy éves gyermeke, Karrick Tamás esett áldozatul s elkövetője egy budapesti származású elzüllött fiatalember, Szirmay Gyula volt. A szenzációs „murder case” — mint értesülünk — a napokban került tárgyalásra a salt lake cityi törvényszéken s avval végződött, hogy az esküdtek elsőfoku gyilkosságban találták bűnösnek a fiatal magyar gonosztevőt. Mint elsőfoku gyilkosságban bűnös vádlottra, halálbüntetést kellett kiszabnia Szirmayra George G. Armstrong bírónak, a ki a tárgyalást vezette. A siralomházak magyar lakói tehát egygyel ismét többen vannak. Szirmay ügyében új tárgyalásra nincs remény, a kormányzó aligha ad kegyelmet s így Utah államban nemsokára akasztás lesz, talán az első magyar akasztás, a mióta magyarok vannak Amerikában.

Szirmay 1910. október 12-én követte el azt a gyilkosságot, amelyért halállal fog lakolni. Nem gyilkos szándékkal, hanem betörés és lopás céljából ment annak idején Karrickék fényes otthonába, de azért elvitte magával a revolverét is. A vakmerő betörő könnyen bejutott Karrickék házába, ahol javában fosztogatót, a midőn a fiatal Karrick Tamás meglepte és dulakodni kezdett vele.

Szirmay menekülni próbált, de midőn látta, hogy a bátor fiut nem tudja lerázni magáról, előrántotta revolverét és agyonlőtte a szerencsétlen gyermeket.

A gyilkosság után elmenekült a betörő s csak két-három nap múlva került kézre. A fiatal gonosztevő tudva, hogy a rendőrség nyomában van, öngyilkosságot kísérelt meg, de nem sikerült életét kioltania. A rendőrség értesülvén Szirmay tettéről, érdeklődni kezdett iránta s megmozgása közben mindenki legnagyobb meglepetésére megtalálta nála a Karrick-féle elrabolt aranyóráját. Szirmay tagadta, hogy ő a gyilkos s azt állította, hogy az aranyórát úgy kapta egyik ismerősétől, akit meg is nevezett, de a szembesítésnél kitűnt, hogy Szirmay hazudott. Közben a lapok kiadták a gyilkossággal gyanúsított magyar areképét, amire többen jelentkeztek olyanok, akik látták az illetőt a Karrick-otthon körül ólálkodni s olyanok, akiknek megvételre kínálta az elrabolt aranyórát.

Szirmay ezek után a sheriff előtt beismerte tettét, de később visszavonta vallomását, azt állítván, hogy csak azért vállalta magára a gyilkosság elkövetését, mert meg akart szabadulni a faggatástól.

Az esküdtszéki tárgyaláson három védőügyvédje is volt Szirmaynak, a kik mindent elkövettek, hogy tisztázzák a súlyos vádlót. Az államügyész azonban olyan bizonyítékok birtokában volt, a mik elengedők voltak arra, hogy az esküdteket meggyőzzék Szirmay bűnösségéről s nyolc órai tanácskozás után meghozták a lesújtó verdiktet: Szirmay bűnös elsőfoku gyilkosságban.

A vádlott az egész tárgyalás alatt úgy viselkedett, mint akit nem érdekel semmi, bamba arekifejezése csak a tárgyalás végefelé kezdett eltűnni. Az esküdtek kitanítása alatt idegesen

izgett-mozgott a székén. A világot sem nézett volna az esküdtekre vagy a bíróra. Amikor éjjel fél egy órakor az esküdtek meghozták a verdiktet és a forman felolvasta, Szirmay ismét érzéketlennek látszott, a megindulásnak semmi nyomát sem lehetett észrevenni rajta.

A bíró másnap kihirdette Szirmay előtt a halálos ítéletet, amelyben a kivégzés napját is megállapította. A védőügyvédek mindent elkövetnek, hogy megmentsek védencüket az akasztófától, erre azonban nem sok reményük van.

Szirmay Gyula Budapestről került Amerikába, miután Kovács nevű mostoha apjától 1000 koronát elloptott. Bejárta az egész Egyesült-Államokat s mindenütt összeütközésbe került a rendőrséggel. Így például San-Franciskóban lopás miatt három hónapi fogházbüntetést mértek rá. Abban az időben még Kovács Gyula néven szerepelt s csak kiszabadulása után a mormonok városában, Salt Lake Cityben vette föl a jóhangzású Szirmay nevet.

IRODALOM ES MUVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Balkáni hercegnő, operett. Rátkay Márton, a Magyar és Király-Színház tanja vendégfelléptével. B) bérlet.

Vasárnap: Luxemburg grófja, operett. Rátkay Márton felléptével. C) bérlet.

Hétfő: Hivatalnok urak, szimf. Rátkay Márton felléptével. A) bérlet.

* **A színház fűtése.** A közönség és a színházulat örökös és mindig alapos panasza arra kényszerítette a város tanácsát, hogy ismét foglalkozzék a színház fűtésének kérdésével. Tegnapi városi mérnöki hivatal ellenőrizte és végeztette a fűtést és ma is a város alkalmazottai gondoskodtak arról, hogy megfelelő hőmérséklet legyen az épületben. Este hét órakor megjelent Lócs Rezső tanácsnok vezetésével az építészeti bizottság, hogy a fűtés eredményét megvizsgálja. Tizenkilenc fok kellemes meleg áradt szét a színpadon és nézőtérén. Ezt megfelelőnek mondotta a bizottság és elhatározta, hogy a központi fűtés bevezetéséig a város pótolni fogja ezt a fűtőanyagot, mely a színházgázgató által kötelezőleg elfűtött avaron túl szükséges a mai fűtő készülékek mellett a megfelelő temperatura eléréséhez. Teszi ezt azért, hogy a közönség pártfogását megtartsa a színház részére.

* **Szemlélatomást** nő az érdeklődés a hegedű fenomenjének, Isaye-nek hangversenye iránt. Ma már sokan tárgyalták örömmel, hogy a művész egy nappal előbb, tehát február 24-én játszik és siettek előjegyezni a hangversenyre. A megmaradt jegyek Weisz Leónál foglalhatóak le. (Telefon 230.)

* **Rátkay Márton vendégezereplése.** Szombaton lép fel először az aradi színházban a budapesti Magyar-színház kiváló művésze, Rátkay Márton. Első fellépése Rubens Pál nagysikerű pompás operettjében, a Balkáni hercegnő-ben lesz, amelyben egyik legkiválóbb alakítását mutatja be az aradi közönségnek. Rátkay komoly, vérbeli művész, aki színt, életet visz a színpadra.

* **Három bemutató egy héten.** A jövő hétre rendkívül érdekes műsort állított össze a színház igazgatósága. Három premiér lesz a jövő héten, három nagysikerű darab bemutatója. Kedden a Kis lord című vígjátékot mutatják be. Csütörtökön kettős premiér lesz. Egy estén mutatják be Az édes öregem című egyfelvonásos operettet, amely a Király-színház állandó

nagysikerű műsordaraja és a Meguntam Margitot című vígjátékot, amely a budapesti Nemzeti-színházban aratott hatalmas sikert.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután először kerül színre a mérsékelt helyárok mellett Biró Lajosnak szenzációs sikert aratott színműve, a Sárga liliom. Este Rátkay Márton felléptével a Luxemburg grófja van műsoron.

* **Párbaj a végzetel.** Amerikában játszódik le az a hatalmas drámai erejű történet, melynek hatásos mozgófénykép kiállításra elementáris erővel ragadja meg a publikumot. Newyork tüzoltó parancsnokának gyönyörű lánya szerelmes apja titkárába és visszautasítja gazdag kéréjét. Nem törődve apjának ellenzésével megesküszik a titkárral és ennek anyjához költözik a fiatal pár. Hetek múltán lángbaborul a parancsnok palotája. A tüzoltóság legnagyobb apparátussal vonul ki, hogy megmentse a pusztuló épületet. A tüzoltók halálmegvetéssel rohannak az égő házba, hogy első sorban a parancsnok feleségét megmentsek meg, a fojtó füst azonban utjokat állja, maga a parancsnok is aléltan ejti ki karjaiból az asszonyt és alig tud menekülni. A szerencsétlenségről tudomást szerez a titkár is, aki a helyszínére érkezve halálmegvetéssel rohan be az égő házba és sikerül is megmentenie anyósát. A súlyosan sebesült beteg ágyánál aztán kibékül az apa leányával és vejével. Páratlan látványt nyújt a newyorki tüzoltóságnak impozáns kivonulása és a lángba borult égő ház. A nagyszerű képet elragadtatással fogadta az Uránia-színház közönsége. 175

* **A bankár leánya.** Minden mozzanatában érdekesítő és izgalmas drámát mutat be az Apolló színház. Csak a Sherlock Holmes-féle detektívtörténetek közelítik meg ezt a raffináltan megkonstruált drámát, amely egy dúsgazdag amerikai bankár házában játszódik le. A bankár levelet kap, melyben egy távolabb eső városba hívják üzleti ügyekben. A bankár el is készül az utra s mielőtt vonatra ül, drágaszkerekkel lepi meg három leánygyermekét, akiket magukra hagy. Ahogy eltávozik a házból, megjelenik ott két hordár, kik egy nagy ládát hoznak s ott hagyják a szobában azzal, hogy a bankár küldte haza s kéri, hogy visszajön, gyermekei ne nyuljanak hozzá. A szobában az egyik nagyobbik leány éppen a haját fésüli egy tükör előtt, mikor az üveglapból megilletődve látja, hogy a láda fedele felnyílik s a nyíláson egy emberkéz nyul ki az asztalon fekvő ékszerek után. A leány első pillanatban megtántorodik az ijedségtől, aztán összeszedi minden lelki erejét s egy kis papírszeletkére kusza sorokat ír. A papírszeletkén közli a második szobában tartózkodó nővérével, hogy azonnal telefonáljon a rendőrségre, mert rablók vannak a házban. A érdulát a kis hűgával illetékes helyre juttatja. Csakhamar meg is jelennek a rendőrök a házban és izgalmas küzdelem után elfogják a ládában levő rablót és a két hordárt, akik szintén a rablóbandához tartoznak. Ez az idegizgató dráma csak rövid ideig marad műsoron. 177

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszamai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	151
Kiadónvtal és hirdetésosztály	151
Telefon	151

HIREK.

— **Időjárás.** Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 10-én az időjárás: Változás nem várható. Később enyhébb.

— **A közös hadügyminiszter kihallgatása.** *Budapestről* jelentik: A király ma délelőtt tizenegy órakor a budai várpalotában hosszabb magánkihallgatáson fogadta *Schönaich* báró közös hadügyminisztert.

— **A külügyminiszter szabadságon.** *Budapestről* jelentik: A Pester Lloyd értesülése szerint a delegációk befejezése után *Aerenthal* külügyminiszter két havi szabadságra megy, amelyet Abbáziában fog tölteni.

— **Uj nemes.** A király *Heppes* Miklós kolozsvári ítélőtáblai tanácselnöknek és törvényes utódainak, nyugdíjaztatása alkalmából, a bírói pályán szerzett érdemei elismerésül, a magyar nemességet „*Belényesi*” előnévvel díjmentesen adományozta.

— **Katonaorvosi kinevezés.** A hivatalos lap közli, hogy *Kabdebó* György dr. aradi városi orvost, tartalékos katonai segédorvost a király tartalékos főorvossá nevezte ki a 7. számú tábori tarack ezredbe.

— **Letárgyalták a hadügyi költségvetést.** *Budapestről* jelentik: A delegáció hadügyi albizottsága ma letárgyalta a hadügyi költségvetést, s azt részleteiben is elfogadta.

— **A Justh-párt és vezére.** *Budapestről* jelentik: A képviselőház mai ülésén a második szünet közben nagy csoport Kossuth-párti, Justh-párti és néppárti képviselő vette körül Justhot és többen gratuláltak neki. Justh csak rövid ideig maradt a folyosón, aztán bement a terembe. Ekkor *Kelemen* Sámu azt fejtegette, hogy Justh nem cselekedett helyesen és nem járt el a politikai rezon szerint mai nyilatkozatával. Általában a Justh-párti képviselők tetszését a vezér mai ténykedése nem nyerte meg.

— **Az állatsempészes ellen.** *Budapestről* jelentik: Az Ouge egy küldöttsége tisztelgett ma célben a Házban *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnöknél, mint belügyminiszternél és *Lukács* László pénzügyminiszternél. A küldöttséget *Károlyi* Mihály gróf, az Ouge elnöke vezette, résztvettek benne *Zselenski* Róbert gróf, *Szell* Kálmán, *Dessowffy* Aurél gróf és még többen. A küldöttség kérelmét *Károlyi* Mihály gróf tolmácsolta. Azt mondta, hogy hazánkban Románia felé eső határán az utóbbi időben nagy állatsempészes fordult elő. Ezekkel behurcolták a száj és körömfájást s ezzel nagy kárt tettek a magyar állattenyésztésnek. Kéri a miniszterelnököt, hogy a határszéli csendőrség és pénzügyőrség szaporításával veszen gátat az állatsempészesnek. A miniszterelnök igazat adott a szónoknak; jól tudja, hogy nagy gazdasági hátrányt szenvedünk azáltal, hogy a határszéli ellenőrzés nem megfelelő. Igéri, hogy mindent el fog követni a csendőrség és pénzügyőrség szaporítására még abban az esetben is, ha ezt rendkívüli hitel igénybevételével kellene eszközölni. A küldöttség ezután a pénzügyminiszter előtt tisztelgett, aki szintén azt hangoztatta, hogy sajnálja, miszerint a határok ellenőrzésére a normális eszközök nem elegendők. A maga részéről mindent el fog követni, hogy a csendőri és pénzügyőri létszám szaporítsák.

— **Orosz francia barátkozás.** *Pétervárról* jelentik: Több nagyherceg a legközelebb Párisba utazik. Ennek célja, hogy a potsdami találkozás nyomán Párisban támadt hangulatot ellensúlyozza. Nagy jelentőséget tulajdonít a látogatásnak az a körülmény, hogy *Mihailovics* Sándor, a cáρ sógora és *Nikolajevics* Miklós nagyhercegek is résztvesznek benne.

— **Mayländer Mihály temetése.** *Budapestről* jelentik: A munkapárt kilenc tagu küldöttsége *Dániel* Gábor vezetésével ma elutazott Fiuméba, hogy *Mayländer* Mihály temetésén résztvegyen. A temetésen a hadügyminiszter is, s a delegáció hadügyi albizottsága, amelynek az elhunyt tagja volt, képviselhetik magukat.

— **Bíróválasztás.** *Ópécska* községben ma volt a községi bíróválasztás *Senk* Ferenc főbíró vezetésével. A választás, amelyre az izgatott hangulatra való tekintettel tizennyolc esendőrt rendelték ki, teljesen nyugodtan a legnagyobb rendben folyt le. Leadtak összesen 400 szavazatot és a három jelölt közül 59 szótöbbséggel *Szatmarián* Demetert választották meg *Dragos* Györgyöt, az eddigi román érzelmi bíró nem is jelölte a főszolgabíró. — Szemből tegnap történt meg a bíróválasztás. Megválasztották *Bartolf* Józsefet, aki rendkívül népszerű a községben. *Bartolf* nagy érdeklődéssel viseltetett mindig a község ügyei iránt. — E hó 9-én volt *Máriaradnán* a bíró választás, mely alkalommal a magyarság jelöltjét, *Hoszeszlavszky* Dénes tekintélyes polgárt választották meg nagy lelkesedéssel bírónak. Az egész községben nagy várakozással néznek az új bíró működése elé.

— **Házasság.** *Vingán* e hó 2-án oltárhoz vezette *Kollmann* Ferenc ottani takarékpénztári tisztviselő *Richter* Irmát, az ottani telekkönyvvezető leányát.

— **Házvétel.** *Goldschmidt* Sándor bankár ma 135 ezer koronáért megvette a *Hertska* örökösök megbízottjától *Csatáry* Frigyes a *Dunagőzhajózási* részvénytársulat elnökgazdától, a tulajdonukat alkotott *Vörösmarty-utca* 2. szám alatt levő házukat.

— **A munkás iztosító pénztár főorvos választása.** A munkásiztosító pénztár tagjainak kilenc tagu küldöttsége ma délelőtt megjelent *Hlavács* Kornél miniszteri titkár-bírónál, az állami munkásbiztosító hivatal kiküldöttjénél és ezerkétszáz aláírással kérvényt adott át neki, amelyben az aláírt tagok arra kérték, hogy *Hermann* I. Karoly dr. megválasztott aradi főorvost állásában véglegesítse a hivatal. *Hlavács* Kornél kijelentette, hogy a kérvényt illetékes helyen elő fogja terjeszteni.

— **Lovagias affer a katonatiszti botrányból.** Megirtuk lapunkban, hogy *Losonczy* István honvédelmi miniszteri tisztviselő a *Bodó*-moziban inzultálta *Bence* Béla főhadnagyot, mert ez a menyasszonyával szemben tolakodóan viselkedett. Ez ügyből kifolyólag — mint budapesti tudósítónk jelenti — ma délután két honvédszázados kereste fel *Losonczyt*, akit *Bence* nevében provokáltak. *Losonczy* *Bányász* honvédelmi miniszteri főtisztet és *Hajdu* századost nevezte meg megbízottainul. A párbaj minden valószínűség szerint holnap reggel az 1. honvédszázados laktanyájának tornatermében lesz.

— **A sikkasztó vasúti pénztáros.** Jelentettük, hogy a *Temesvár* józsefvárosi vasúti állomás egyik tisztviselője, *Károlyi* Gábor nyolc ezer korona elsikkasztása után megszökött. *Károlyi* egy *Hamburgba* szóló vasúti jegyet is elvitt magával, tehát valószínűleg Amerika felé vette útját. Ez időtől kezdve nem látták a hivatalban. A rendőrség irati körözést bocsájtott ki, amelyben közli *Károlyi* személyleírását.

— **Boralmás szerengsetlenség** történt tegnap délután az *aradai* pályaudvaron. *Dragomir* János vasúti napszámos a havat seperte el a sínek mentén, miközben berobogott az állomásra egy tehervonat. *Dragomir* gyorsan félre akart állni, de a síkos földön elesett. A mozdony átment a szerengsetlen munkás testén s a kerekek mindkét lábát levágták.

— **Az eltűnt századosné.** Megirtuk, hogy az eszéki rendőrség tavirati uton hívta fel a szabadkai rendőrséget, hogy fogja el *Krumm* Sándorné *Milyacsy* Katicát, aki a férjétől, *Krumm* Sándortól 58.000 koronát ellopott s most szökök Szabadka felé. A szabadkai rendőrség elfogta volna már a tolvajnak mondott asszonyt, de az nem jött ide, hanem Zomboron át hazautazott az apjához *Zentára* s a rendőrség nyomban kihallgatta. A szökevény szép asszony szörnyen megharagudott, amikor megtudta, hogy miről van szó. Méltatlankodva tiltakozott a lopás vádja ellen. Elhozott ugyan *Eszékről* 40.000 korona készpénzt, s 18.000 korona értékű betétkönyvet, de ez az ő saját vagyona volt, amellyel szabadon rendelkezhetett. A rendőrség ennek dacára folytatta *Krumm* Sándorné ellen az eljárást. Míg nem most távirat érkezett *Eszékről*, a férjtől. Ebben a kapitány azt kéri, hogy sürgősen szüntessék be a felesége ellen az eljárást, mert ő csak tévedésből jelentette fel az asszonyt. Tévedett. Azt hitte, hogy az az 58.000 korona az ő pénze, pedig ez nem az ő 58.000 koronája volt, hanem az asszonyé. A kapitányné különben nyilatban kijelenti, hogy több lap ellen, amelyek őt megrágalmazták, pört indít.

— **Elégett az angol koronázó hintó.** *Londonból* jelentik: A szottinghi kocsis és automobil gyárban ma nagy tűz ütött ki. A tűz igen nagy kárt okozott. Elpusztult többek között az a diszhintó is, amelyen az angol királyok a koronázási ünnepekre szoktak menni. A két-százéves kocsis, amely javítás végett volt a gyárban, nemcsak történelmi és művészi, hanem effektive is nagy értéket képviselt.

— **Tizenhét éves szerelmesek.** *Nagyváradról* jelentik: Tegnap délután 3 órakor *Elemér* Ferenc főkapitány telefonjelentést kapott, hogy egy magánházban kettős öngyilkossági kísérlet történt. A főkapitány *Schlögl* Adolf rendőrtisztviselőt küldte ki a helyszíni szemle megajátására. *Schlögl* Adolf megjelent a jelzett helyen és ott egy vérben fekvő fiatal leányt és egy ájultan heverő 17 éves fiút talált. Megállapította, hogy kettős öngyilkossági kísérlet történt. Ugy a leány, mint ifju lovagja, *előkelő nagyvárad* ur családjának gyermekei, akik közös megbeszélés után, együtt akartak halálba menni. Szerelmesek, boldogtalanok, gyerekek mind a ketten. Ugy beszéltek meg, hogy előbb a leány hal meg. Udvarlója célzott és a golyó a balmellén hatolt keresztül. A seb életveszélyes. A fiatalember azután maga ellen fordította a fegyvert, elsütötte, de a golyó célt tévesztve, csupán könnyű pörkölést okozott. A rendőrség megindította ellene a büntető eljárást.

— **Elhagyott aradmegyei község.** *Körösbökényből* (Buttyinból) írják ezt a nagy figyelmet érdemlő levelet:

Körösbökény aradmegyei községnek mintegy 4000 lakosa van. A község körorvosi szék hely. A körorvos az egyetlen orvosi a községben, aki más 11 községi orvos teendőit is ellátja. *Budapest*en betegen fekszik s helyettese az öt-kilométernyire lakó borossebesi járásorvos. Ennek is megvan a maga orvosi köre, elfoglaltsága. Még jó, ha hetenként eljut ide *Körösbökénybe*. maga is hülöses beteg. A *körösbökényi* kör lakosai orvost nem látnak. *Körösbökényben* influenza és tífusz, a körhöz tartozó *Paizs* községben difteritiszjárvány van. *Körösbökényben* naponta 2-3 a haláleset; nincs ház fekvő beteg nélkül. Az iskolás gyermekek 80%-a betegség miatt nem látogatja az iskolát. *Paizs* községben a gyermekek úgy hullanak el, mint ősszel a legyek. A mai napig 31 halt meg orvosi segély nélkül. Kérvenyeztünk az *alispáni* hivatalnál, sürgönyileg fordultunk a belügyminiszteriumba, egy orvos ideküldését kérve. Bredményt nem várhatunk, hiszen csak emberek életéről van szó, s az embernek nincs piaci ára, mint a marhának.

— Bankett Hieronymi tiszteletére. Budapest-ről jelentik: A munkapárt ama tagjai, akik tavaly Hieronymit Iglóra kísérték a választásra, ma a miniszter tiszteletére bankettet rendeztek, amelyen Hieronymin kívül Khuen is megjelent.

— Végzetes kardpárbaj. Kecskemétről jelentik: Szabó Antal festőművész és Németh Ernő banktisztviselő kávéházi összeszólalkozásból ma kardpárbajt vívtak, amely a festőre végzetes lehet, mert jobbkarjára esontig ható vágást kapott.

— Az aradi szabadgondolkozók egyesülete vasárnap délután 5 órakor tartja alakuló gyűlését a városháza nagytermében. A gyűlés keretében Fáber Oszkár előadást fog tartani.

— A pápai rablógyilkosság áldozatai. Pápáról jelentik: A rablógyilkosság áldozatát Kovács Imrét ma temették óriási részvét mellett. A temetésen, amelyen ezrekre menő közönség vett részt, megjelent a református kollégium tanári kara. Geiszt Mórné állapota változatlan. A golyó a szemét roncsolta szét; úgy hogy ha esetleg fel is épül, látását nem nyeri vissza. A merénylet holnap a veszprémi törvényszék fogházába kísérik. Nagyon megtört; állandóan őrizet alatt áll, mert azt hajtogatja, hogy el-emésztí magát.

— Polgárleány és hősszerelmes Békéscsabán a napokban pikáns botrány játszódott le. A botrány egyik hőse Pirotti-Németh János, a csabai szintársulat hősszerelmese, a másik szereplője pedig S. Olga, egy előkelő csabai polgárleánya. A színész és az urileány, akik jó ismerősök az elmúlt napok egyikének délelőttjén találkoztak az utcán. Beszélgetés közben a színész szerelmi ajánlatokkal ostromolta a leányt, majd egy kapu alá vitte s ott esőkolni, ölelni kezdte. Ekkor meglepte őket Karácsonyi Lajos kereskedő, aki ráförmedt a színészre: Micsoda disznóság ez. Nagy botrány támadt, majdnem verekedésre került a sor, de Németh jónak látta elillani. Békéscsabán nagy felháborodást keltett az eset, a színészt valószínűleg eltávolítják a városból.

— Katonazene a jégpályán. Vasárnap délután három órától ötig ismét vidám lesz az élet az Aradi Koresolyázó-Egylet városligeti pályáján. Az említett időben ugyanis a 33. gyalogezred zenekara hangversenyez a pályán, ami bizonyára megsokszorozza a látogatók számát.

— Lopás a jégpályán. A következő sorok közlésére kértek föl: Igen tisztelt szerkesztő ur! Évek óta ismerem nagyrabecsült lapjukat s tudom azt, hogy a sokoldalú, nehéz hivatásukon kívül fáradhatatlan munkásságot fejtenek ki a közönség érdekeinek megóvása céljából is. Ez alkalommal is a közönség érdekeinek tesznek meghálálhatatlan szívesseget, ha felhívjuk figyelmét, miszerint Aradon nemesak az Erzsébet-köruton van még még mindig Bakony, de ott is, ahol azt szeretnénk hinni, hogy kizárólag urí néppel van dolgunk: a jégpályán is. Ugyanis tegnap, azaz csütörtökön délután, hogy én is élvezhessem ezt a látszólag röviden tartó szórakozást a jégre mentem, ahol koresolyázás közben a felső kabátomból, mely a földszinti ruhatárban volt, megleptettek egy világos barna bankó tárcát. Ha a szives tolvaj ur hajlandó volna a véletlenül elemelt tárcából a reá nézve értéktelen tárgyakat vissza küldeni, bármily nagy honoráriumra tarthatna számot. Szívesseget előre is köszönve vagyok teljes tisztelettel, Balogh János magántisztviselő, József főherceg-ut 1. sz.

— Életmentő kutya. Tegnap este bekopogtatt Patkós István utjalepi lakoshoz egy 30-35 év körüli csavargónak látszó ember. Könyöradományt kért és kapott is. Távozóban megnézte, hogy mennyit adtak neki. Mikor meglátta, hogy négy fillérrel akarták megsegíteni, hirtelen megfordult és Patkós feleségét ököllel fejbe vágta, majd fojtogatva a földre teperte és a zsebéből kivett zsebkéssel megszurkálta. Az asszony kiabálására berohant a házőrző kutya és a merénylőnek egyik alsó lábszárába harapott. A csavargó jajgatva tápázkodott fel és a megtámadott asszony botot ragadva néhányszor végig vágott rajta. Si-

került megugrania és állítólag a nagyváradi-uton távozott a városból. A rendőrség széleskörű nyomozást indított kézrekerítésére. A személyleírás szerint a merénylő: 30-35 év körüli, közepes termetű, barna haja, barna bajusza, barna pofa szakállu, magyarul beszélő, imitált (pamutból) fekete báránybőröz hasonló siphát, rövid barnás szürke kabátot, sötétebb színű barna pantalló nadrágot, fekete cipőt visel.

— Francia időrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 201

MULATSÁGOK.

(=) Farsangi táncmulatság Ujaradon. Az egyesült Ujarad-Zsigmondházi önkéntes tűzoltó egyesület hó 4-én nagy érdeklődés mellett tartotta meg az uradalmi söresarnokban, tréfakkal egybekötött farsangi táncmulatságot, amely a reggeli órákban ért véget. A megjelent hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Schaffer Béláné, özv. Hemenn Mátyásné, Netter Mártonné, Zircher Antalné, Pommersheim Jánosné, Sztranzky Lajosné, Schramm Józsefné, Nagy Károlyné, Schorák Ernőné, Hohn Józsefné, Száva Illésné, Klug Ferencné, Schorik Mártonné, özv. Ronck Mihályné, Weber Istvánné, Géhl Józsefné, Kalmár Kálmánné, Welsch Mátyásné, Kebely Károlyné, Klug Ernőné, Baumgartner Károlyné, Menráth Józsefné, Wirt Mihályné, Kirsch Józsefné, Schmidt Antalné, Kasztora Pálné, Breznay Jakabné, Zibesz Károlyné, Mathiesz Józsefné, Metz Ferencné, Kirz Nándorné, Schmidt Ferencné, Deng Józsefné, Schragner Ferencné, Rebb Pötterné, Merffy Antalné, Sztojakovits Istvánné.

Leányok: Schaffer nővérek, Kovacsics nővérek, Sztranzky Mariska, Schramm nővérek, Vraný Annuska, Menráth Ilonka, Csados Aranka, Freundt Erzsike, Welsch Erzsike, Kébeli Teréz, Wirth Annuska, Schill Erzsike, Schragner Erzsike, Mathiesz nővérek, Dengl Berta, Kirsch nővérek, Rebb nővérek, Kocsis nővérek, Kovács Juliska, Merffy Mariska, Kasztora nővérek, Stojakovics nővérek.

A jótékonycélra való tekintettel a következő felülfizetések folytak be: Báró Nopcsa Elekné 30—, Neuman Testvérek, Ujarad és vidéke népbank, Ternajgó József dr. 10—10 korona, Schaffer Béla G—, Netter Márton 5—80, Hruzek Béla 5—, Fiszmer János 4—, özv. Hemenn Mátyásné, Thausz Henrik dr., Becsák János, Wallentin János, Mayr Lajos, és Kovacsics Agoston 3—3 korona, Petule Jakab 2—40, Palágyi Ferenc 2—40, Haeckel Ignácz, Holz Antal dr., Schaff György, Zircher Antal, Riegler Sándor, Weil Károly, Van der Venne Ferenc, Focht Henrik, N. N., Becker József és Zimmer Mátyás 2—2 korona, Pommersheim János 1.80, Nagy Károly 1.8, Michelbach György, Herold Antal, Csenkey Károly, Wagner Ferenc és Haus Károly 1—40—1—40 korona, Hartmann Ferenc 1—20, Weil Alajos 1—20. Kasztora Pál, Schramm József, Schorák Ernő, Menráth Lajos, Menráth József, Jäger Titusz, Baumgartner Károly, Welsch N., Zimmer Ignác és Rozgonyi Alajos 1—1 korona, Hohn Ferenc, Zibesz Károly, Bangerius Lipót, Klug Ferenc és N. N. 80—80 fillér, Danszkay Antal, Menrath József, N. N., Schragner Ferenc, Reiner Károly, N. N., Brunnenschenkel Ferenc, Kirsch József, N. N., N. N., N. N., és Kompasz József 40—40 fillér és N. N. 20 fillér.

Amidőn még a nemeslelkű felülfizetőknek támogatásukért, a rendezőbizottságnak és különösen a veterán zenekar és csapatnál közreműködő uraknak szives pártfogásukért köszönetünket nyilvánítjuk, kérjük továbbra is irántunk tanúsított jóindulatukat megtartani. A parancsnokság Martini Mátyás.

6913.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Az adminisztráció egyszerűsítése a Máv.-nál.

— Hieronymi új rendelete. —

Távirati tudósítás.

Arad, február 10.

Az államvasutaknál eddig épp oly lassu volt az ügymenet, mint a miniszteriumokban és a városházán. A legjelentéktelenebb ügyek elintézése hetekig és hónapokig eltart. A kereskedő és iparos hosszú ideig nem tudja behajtani a követelését, a magánfél nem tudja kivárni az ügyei elintézését, mert rengeteg ügyosztályon, ellenőrzésen, iktatón, kiadón, másoló hivatalon stb. megy keresztül az a szerencsétlen akta, amíg végre a fél kezébe jut. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter átlátta ennek az állapotnak a lehetetlenségét és segített rajta. Rendeletet adott ki, amelylyel az ellenőrző osztályok működését megszünteti és elrendeli, hogy minden ügyet minden ügyosztály lehető gyorsan, lehetőleg kevés papirogyasztással és lehetőleg szóbelileg intézzék el. A szakosztályrendszer, illetőleg egy közbeeső revízió fokozatos megszüntetése, valamint a rendeletnek az ügymenet egyszerűsítésére és gyorsítására vonatkozó része már életbe lépett, míg ellenben az ügykezelés reformjára vonatkozó rendelet csak március 1-én és egyelőre csupán az általános igazgatósági főosztályában („A“) lép életbe.

A rendelet bevezető sorai hangsúlyozzák, hogy az államvasutak igazgatóságánál eddig az ügymenet nehézkes és lassu volt, mert az ügyek elintézésében az írásbeliség nem indokolható nagy mérveket öltött. E baj orvoslása érdekében a főosztályok keretein belül az eddigi kettős tagozatu szak- és ügyosztályok helyébe fokozatosan egytagozatu osztályokat s ezzel kapcsolatban a lehető legmesszebbmenő közvetlenséget és szóbeliséget léptetik életbe. Általános elvül szolgál, hogy minden ügy a legegyszerűbb módon, főleg írásbeliség mellőzésevel, a lehető legrövidebb idő alatt, esetleg szóbeli érintkezés vagy távbeszélő útján intézendő el, vagy legalább is elintézésre készítenendő elő. Alkalmos ügydarabok hátratilag intézendők el. A nyomtatványminták használatát a legmesszebbmenő határig kell kiterjeszteni. Ha valamely ügyet megfelelő időben elintézni nem lehet, a félnek — megnyugtató végett — közbevetett értesítést kell küldeni.

Általános szabály, hogy egy és ugyanazon főosztályon belül az írásbeliség az egyes osztályok között mellőztessék. Ha csupán egy idegen (más főosztály alá tartozó) osztály hozzászólása szükséges, az ügyirat utóbbihoz rendes uton átteendő. Több idegen osztály nyilatkozatát irodalapon kell kérni, melyben az ügy kivonata közöltetik. Ily esetben a választ egy megállapított határidőn belül kell megadni. Ellenvéleményt rendszerint nem szabad írásban foglalni. Az osztályok között szóbeli megvitátás útján létrejött megállapodás alapján elkészített intézkedési tervezetet a hozzászóló valamennyi osztály főnökei írják alá. Fontosabb természetű és bonyolultabb ügyeknél, hol több főosztály, illetőleg osztály van érdekelve, értekezleti tárgyalásnak van helye. Ilyen ügyek, például a szerződések, egyezmények, versenytárgyalások, anyagszállításra vonatkozó ajánlatok tárgyalása stb.

Az értekezletet az intézőosztály szóbeli javaslata alapján annak felettes igazgatója hívja egybe. Az értekezleti tárgyaláshoz kirendelt közegek, mint a főosztályok igazgatójának teljhatalmu megbízottai szerepelnek. Az értekezleten mindig végleges megállapodásra kell törekedni. Pénzügyi érdekeket is érintő ügyek tárgyalásához a pénzügyi főosztály mindenkor meghívandó. Az 1000 korona értéken felüli szerződéseknel, egyezményeknel, versenytárgyalásoknál, ha az értekezleten a pénzügyi igazgató nem volt jelen, az ügyiratot jóváhagyás előtt rövid uton az értekezlet lefolytatása után a nevezett igazgatónak be kell mutatni. Az értekezlet alapján létrejött munkákat a résztvevők részéről aláírandó. Ily esetben jegyzőkönyvet nem kell szerkeszteni. Minden más esetben a létrejött megállapodást röviden magában foglaló jegyzőkönyv szerkesztendő.

Fontos rendelkezés a rendelet II. fejezete; eszerint ugyanis a jelenlegi szakosztály ott, hol a szakosztályfőnöki állás megürül, megszűnnek, az állásokat be nem töltik, hanem addig, amíg az ügyrend megfelelő módosítást nyer, a jelenlegi ügyosztályok vezetői szakosztályfőnöki hatáskörben működnek és közvetlenül a főosztályok alá rendeltetnek. (Eddigélég négy szakosztályfőnöki és egy ügyosztályvezetői állás ürtelt meg.)

A rendelet egyben az államvasutak igazgatóságának az 1911. évi január hó 15-iki állapotnak megfelelő szervezeti beosztását közli.

A III. fejezet az ügyiratkezelés egyszerűsítését tárgyalja, melyet azonban egyelőre, a mint fentebb mondtunk, csak az általános igazgatási („A”) főosztályban léptetnek kísérletképpen életbe. Mélyreható változásnak tekintendő, hogy az ügyiratok csak egy részét fogják ezentúl a segédhivatalban kezelni. Az ügyiratok tulnyomó részét a nevezett főosztály maga kezeli. Az első csoportja az ügyiratoknak igazgatósági számmal, a többi pedig az illető osztály számával fog ellátni.

Aradi gabonavásár

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ar. d, febr. 10

A kemény téli idő kedvezőtlen a mezőgazdaságra. A tavasziak alá való szántásoknak itt volna az ideje, azonban ha a hideg tartós marad, ezen munkákat csak megkésve lesz teljesíthető.

A mai piacon elkelt:

400 mm. buza	11.00—11.10
400 mm. tengeri	5.00—5.10
Rozs	7.30
Zab	7.60
Arpa	7.50

Az árak ötvenkilogramonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, február 10.

Amerika ¼-el magasabb. Kínaiar, vételkötvé kiadgító, 15 ezer mm. 5 fillérrel magasabb. Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1911. áprilisra	11.47—11.48	11.52—11.53
Buza 1911. májusra	11.30—11.31	11.34—11.35
Buza 1911. októberre	10.88—10.90	10.91—10.92
Rozs 1911. áprilisra	8.8—8.19	8.26—8.27
Rozs 1911. októberre	8.08—8.09	8.16—8.17
Tengeri 1911. májusra	5.88—5.81	5.81—5.82
Zab 1911. áprilisra	8.64—8.65	8.67—8.68

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Febr. 10. —

Magyar aranyárjádék 4%	111.66
Magyar koronajárjádék 4%	91.88
Magyar koronajárjádék 3%	81.26
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.75
Korvát-szlavon földteherm. kötvény	94
Magyar nyereséysorsrészeg kölcsön	273
Érzsaszab. és szegedi sorsrészeg kölcsön	156
Cestrák járadék papírban	93
Cestrák járadék ezüstbe	97
Cestrák járadék aranyban	116
Cestrák koronajárjádék 4%	93.10
1880. évi osztrák államsorsrészeg	163
Cestrák-magyar bankrészevény	18.95
Magyar hitelbank-részevény	865.26
Cestrák hitelintézeti részevény	674.16
Cestrák-magy.-államvasuti részevény	748
10 frankos arany (Napoleonkor)	19.1
Német birodalmi márka	117.27 ½
London vista	240.02 ½
Páris vista	94.92 ½
10 márkás arany	23.47

A Temesvári Lloyd-Társulat

terméycsernokának hivatalos árjegyzéke.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonkénti koronák értékben.)

1910. Febr. 10.

Buza (szokvány-működés):

75 kilogrammos	10.35—10.45
76	10.50—10.60
77	10.65—10.70
78	10.75—10.80

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos	10.80—10.85
Rozs	7.15—7.20
Arpa	7.20—7.30
Zab	7.70—7.75
Tengeri(ul)	5.00—5.10

Feladó szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1911. február hó 11-én:

B bérlet B bérlet

Rátkay Márton vendégfelléptével:

A balkáni hercegnő.

Operette 3 felvonásban. Írta: Frederick Lonsdale és Frank Curson. Fordította: Gábor Andor. Zenéjét szerzezte: Rubens A. Pál. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Stefánia	Dióssy Nusi	Magda	Sz. Rontay B.
Sergiusz	Huszár K.	Max Hein	Beregi S.
Borsics gróf	Vass Jenő.	Blatz	Rátkay M.
Radomir	Herold E.	Zsófia	Zalay Margit.
Várna	Szabó Lajos.	Emil	Kulesár L.
Olga	Sütő Macl	Henrik, pincér	Várnay Jenő.

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911. febr. 11-én, szombat:

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

1. Dívatárusok sztrájkja. Kacagató. — 2. Flor no. Látványosság. — 3. Gy. va ág. Dráma. Művészi felvétel. Játssza a Gymnase, az Odeon és a Rejane színház tagjai. — 4. Kikapós internátus. Humoros. — 5. A Niagara Látványosság. — 6. Párba a végzetel. Szenszációs dráma. — 7. Baby és családja. Színes felvétel. — 8. Münckhausen kalandjai. A híres szájhős megvalósított hőstettei. — 9. Az ártatlan. Szenszációs dráma.

Előadások d. n. ¼ 6 órától kezdve.

Utolsó előadás este fél 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 33 gyalogezred zenekara játszik. — Culvárdia

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 2 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téren új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Műsor: Ma szombaton 1911. február 11-én

1. Mokrai szárnyas-tenyésztés. Természetutáni felvétel. — 2. Bagosi ur kalapja. Kacagató. — 3. Sardanapal. Dráma. — 4. G. ögmód. 06 után. Humoros. — 5. Szalkammergut Természetutáni felvétel. — 6. A bankár leánya. Dráma. — 7. Szerlem a vad nyugaton. Bohózat.

Az előadások délután ¼ 6 órakor kezdődnek.

Helyárak: Páholy félelment 1 kor. Zart-szék 1 kor. 1. sz. hely 20 fill., II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill. IV. hely 20 fill.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonazene játszik.

Ruházr. — Buffet.

NYILTTER

Kiadó

József főherceg-ut 12. sz. a. házunkban f. é. május hó 1-től egy **üzlethelyiség.** Bővebbet az irodánkban

Fodor és Reisinger.

507

ÚJ ÉKSZER ÉS ÓRA ÜZLET.

FELLNER SAMU

ékszerész és órás a Központi Szálloda mellett

Arad, Andrássy-tér 20. szám.

A legolcsóbb árak mellett ajánlja dús gazdagon felszerelt raktárát

drágakövek, arany, ezüst, prima china ezüstárak és óra különlegességekben.

Legelőnyösebb beszerzési forrása alkalmi ajándékeknek.

Minden e szakmába vágó javítások saját műhelyekben legpontosabban eszközölteknak. 4135

Mayfarth-féle, Agricola vetőgépek

a legjobbak!

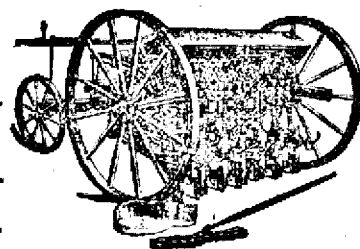
mindenféle magvakkak.

Egyforma kivetés.

Alapított 1872. **Mayfarth PH. és Tsa** 1500 munkás. gépgyárak, vasöntödék és gőzházorok

Bécs II/1 Taborstrasse 71.

Kimerítő képes árjegyzékek ingyen. Képviselők és viszontelárusítók kerestetnek.

Minta 1911.

Évek óta legjobban bevált. Erőteljes szolid szerkezet. Legegyszerűbb beállítás és kiűrités.

Apró hirdetések.

Szöke bajusz!

Ne haragudjon, hogy ismét zavarom. Szereinek önnel találkozni. Szombaton, esetleg vasárnap, mindenkor 8 órakor várom. A kávéházban miért látom olyan ritkán. Teljesítet kéresemet. Carmen. 606

Kiadó

üzletheziség József főherceg-ut 9. sz. Érdeklődhetni ugyanott Menczer K. üzletében. A még raktáron lévő paplanok, cipők, rőfös-árúk, valamint rövidárúk az üzlet felosztása miatt feltűnő olcsón árusíttatnak ki. 603

Berendezés

rőfös és rövidáru szakmából, valamint 2 egyenlő gyönyörű keményfa confectionis üvegszekrény eladó. Megtekinthető Menczer K. üzletében József főherceg-ut 9. sz. 604

Lakás

2 utcai, 2 udvari, egy fürdőszoba üvegezett folyosóval, május 1-re kiadó Orczy-utca 7. A lakás teljesen átalsítva, újból festve és új, modern ablakokkal lesz el látva. Bővebbet Gróf Apponyi Albert-ut 2. sz. ajtó 5. 609

Azonsali beléptésre

keresek egy jó bizonyítványokkal rendelkező szobaleányt. Jelentkezhetni naponta délután 2-4-ig Leopold Zsigmondnál Erzsébet-körut 22. földszint. 611

2 szoba kiadó

Apponyi Albert-körut 8. I. em. ajtó 7. 615

Külföldrejárás

földszintes utcai butorozott szoba előszobával vagy annélkül, azonnal kiadó Simonyi-utca 6. 878

Két- esetleg háromszobás

lakás mellékhelyiségekkel kerestetik májusra, lehetőleg közel autobusz megállóhelyhez. Cim a kiadóhivatalban. 619

Négy polgárit

jó sikerrel végzett jó írásu fiatalember gyárba, gazdaságba vagy más vállalatnál alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 618

Kerestetik

egy 3-4 szobás lakás, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel, azonnali elfoglalásra. A főtér vagy Boros Beni-tér közelében. Cimeket e lap kiadóhivatala továbbít.

Új szánkó eladó

jutányos áron. Bővebbet Vass József lakkereskedőnél, Ujarad. 558

Modern

földszinti, 4 esetleg 5 szobás lakás terasszal és villanyvilágítással a Verbóczy-utcában, a gazdasági palotához közel, május 1-re kiadó. Terv megtekinthető a postafőnöki lakásban. 601

Keresek

egy ügyes bejárónót. Czim: Petőfi-utca 1. sz. 599

Rongált dobozu levélpapírok

meglepő olcsó árban kaphatók. Üzleti könyvek és irodai felszerelések gyári raktára. 100,000 kötetes kölcsönkönyvtár, 80,000 kötetes zeneműkölesző intézet. Minden könyv és zenemű-ujdonságok raktáron. Vesztek egész könyvtárakat legmagasabb áron. Kerpel Izó könyv és papirkereskedése. Aradon. 4071

Uj üzlet.

„Körösvölgy pálinka raktár”

cim alatt új üzlet nyílt az Andrassy-tér 5. sz. a. (Almay-palota), ahol valódi szilvórium, törköly, rum, cognac és likörök, valamint Almay-féle fajborok palackokban árusíttatnak.

Nagyérdemű közönségnek szives támogatását kéri

Schwarcz Pál,

üzletvezető. 723

Stock-Cognac

— Medicinal —

szavatolt valódi bor párlat 5000

Camis és Stock

gőzpirító telepéből

BARCOLA.

Egyedüli Cognac-gőzfőzde, állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt. : Kapható minden jobb üzletben.

Utánzatoktól óvakodjunk

Aranykéz-utca 2. sz.

házban

három szoba, zárt folyosó, a hozzá tartozó mellékhe-
: llyiségekkel :

f. év május elsejére

kiadó.

838-1911. pm.

Hirdetmény.

A Salacz Gyula 1000 koronás alapítvány 1 évi kamatát az aradvárosi községi polgari, elemi és siketnéma iskolák tanítói és tanítónőinek, valamint a községi óvodák, óvó és óvónőinek fiu, vagy leány iskolás gyermeke jogositott élvezni.

Fel hívom azokat, akik a fenti alapítványra igényt tartanak, hogy kérvényeiket hozzám, 1911. év március 1-ig terjesszék be.

Arad, 1911. február hó 9-én.

Varjassy, polgármester.

Vásároljon

köhögés

rekedtség, katarus, elnyálkásodás erős dohányzás folytán beállott hurut és görcsös köhögés ellen kizárólag a jóízű

Kaiser-fele

Mell karamella

(a három fenyővel)

cukorkát. — 5900 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosoktól és magánorvosoktól a biztos hatásról.

Csomagja: 20 és 40 fillér, doboza 60 fillér. 639

Kapható: Guterl Földes Kelemen, Hajós Árpád, Kozsnyay Mátyas, Broner F. Öp, Vajtek Kálmán és Ringlajos gyógyszerüzletében Arad, Zombory János gyógyszerüzletében a Szenthárem-széchez Új-Szt. Anna, Adler gyógyszerüzletében, M. Pécskán, Ors Reisz, Pankota, Toffert Károly gyógyszerüzletében Elek, Krausz Elemér gyógyszerüzletében Gyöngyös, — Zsigmondovics Géza Irlis gyógyszerüzletében Lipca, Vajtek és Weisz drogeriája Arad és Rekszin János gyógyszerüzletében Pécska.

Alkalmi ajándékok

és eladások

Ékszer-áruházaiban

Arad legnagyobb és legújabb ékszerüzletében, Arad legnagyobb óra és ékszerüzletében

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Wettler János-né, Miskolc-palota

Zálogéculák

Arany és ezüstérmék gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvásárolhatók vagy más tárgyra átcsaróztatásuk

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

Mairovitz kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű figurális és dekoratív

szobrász munkákat

u. m.: portrékat természet és fénykép után, síremlékeket, mindegyik iparművészeti tárgyakat, modern épület, díszítő szobrászmunkákat, terakotta, kő, gipsz, cement, stb. anyagokból és azok javítását elvállalja a legolcsóbb árt. 4407

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási forrás

**TEA
RŰM**

ILLATSZEREK,
HÖLGYPOROK,
KÖLNI VIZEK,
SZAPPANOK

s minden egyéb háztartási szerekben.

Vojtek és Weisz
drogeriája

Arad.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság.

Vagyon.

Mérleg-számla 1910. évről.

Teher.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztár-álladék			711.931	17	Alaptőke				
Váltó-tárca álladék			15.163.134	41	10000 drb. 400 koronás részvényben			4.000.000	
Folyó számlai adósok:					Tartalékalapok:				
értékpapirokkal és jelzálog biztosítékkal fedezve	8.295.717	46			Általános tartalékalap	2.600.860			
részvénytársaságoknál és szövetségeknek fedezet mellett	2.143.265				Árfolyam különbségeti tartalékalap	200.000			
törvényhatósági rövid lejáratú kölcsönök	741.996	31	11.180.978	77	Ingatlan értékkülönbségeti tart. alap	100.000		2.900.860	
Jelzálog kölcsönök			6.214.542	41	Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja néhai Nachtnébel Ödön alapítvány			541.459	50
Előlegek értékpapirokra			229.949		Betétek			18.916.049	04
Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék			446.671	55	Hitelezők			4.080.298	14
Saját értékpapírok			1.225.417	50	Visszeszámított váltók			4.480.617	
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának értékpapirjai			349.600		Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjára átruházott jelz. kölcsönök			695.458	10
néhai Nachtnébel Ödön alapítványának értékpapirjai			10.000		Be nem fizetett betét-kamat adó			34.330	42
Ingatlan vagyon			810.431	14	Előre befolyt kamatok			191.174	60
Felszerelések	17.946	74			Előre felvett házbérek			2.199	98
10% leírás	1.794	74	16.152		Ki nem fizetett osztalékok			90	
Hátralékos kamatok			16.447	76	Nyereség-egyenleg:				
					Áthozat előző évről	40.000			
					1910. évi tiszta nyereség	502.722	93	542.722	93
			36.375.255	71				36.375.255	71

Kelt Aradon, 1910. évi december hó 31-én.

Heinrich Sándor, s. k.
veszérigazgató.

Az igazgatóság:
Urbán Iván, s. k.
elnök.

Grot Breda Victor, s. k. **Hegedűs László, s. k.**
Fabian László, s. k. **Purgly János, s. k.**
Dr. Fábry Sándor, s. k. **Salacz Gyula, s. k.**
Eriebeisz Miklós, s. k. **Szalay Antal, s. k.**
Vásárhelyi László, s. k.
tagok.

Füldes Soma, s. k.
titkár.

A felügyelő-bizottság:
Dr. Dálnoki Nagy Lajos, s. k.
elnök.

Daniel Endre, s. k.
felügyelő-biz. tag.
Szathmáry János, s. k.
felügyelő-biz. tag.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság felügyelő-bizottságának jelentése a huszonegyedik rendes közgyűléshez.

Tisztelt Közgyűlés!

Van szerencsénk az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaságnak 1910. évi mérlegére vonatkozólag a keresk. törvény 195. §-a és a társulati alapszabályok 83. §-a értelmében jelentésünket a következőkben terjeszteni elő.

A társulat vagyonkezelését, valamint a könyveléseket úgy az anyaintézetnél, valamint a fiókintézeteknél az elmúlt évben többször tüzetesen megvizsgáltuk s ennek alapján jelenthetjük, hogy úgy az ügykezelést, valamint a könyvelést mindenkor rendben levőnek és úgy a keresk. törvény, mint az alapszabályok intézkedéseinek teljesen megfelelőnek találtuk.

Jelentjük továbbá, hogy az igazgatóság részéről elénekbe terjesztett mérleget, továbbá a veszteség- és nyereség számlát behatóan megvizsgáltuk, az egyes könyvekkel összehasonlítottuk s úgy találtuk, hogy a kitüntetett eredmény, úgy az általunk 1910. évi december hó 31-iki állapotokra vonatkozólag meg-

ejtett felvételekkel, valamint az egyes naplókcal és könyvekkel teljesen megegyezik s a keresk. törvény ide vonatkozó intézkedéseinek tökéletesen megfelel.

Ezek után a választmány és igazgatóságnak a kitüntetett 542.722 korona 93 fillér tiszta nyereség felosztását tárgyzó és az évi jelentésben foglalt azon javaslatához, hogy ebből 450.000 korona a befizetett 4.000.000 korona alaptőke osztaléka fejében a 21-ik számú szelvények bevonása mellett kifizetessék, 30.272 korona 29 fillér az igazgatóság jutékára, 4500 korona a felügyelő-bizottság tiszteletjára fordíttassék és 57.950 korona 64 fillér az 1911. évi veszteség- és nyereség számlára átvittessék, — hozzájárulunk és a t. közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk.

Végre kérjük a t. közgyűlést, hogy az 1910. évet illetőleg úgy az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjek.

Kelt Aradon, 1911. évi február hó 9-én.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság felügyelő-bizottsága:

Daniel Endre, s. k. **Dr. Dálnoki Nagy Lajos, s. k.**
felügyelő-biz. tag. felügyelő-biz. elnök.

Szathmáry János, s. k.
felügyelő-biz. tag.